

Memo

Aan: Gemeenteraad

Cc:

Van: Wethouder Van de Wardt

Datum: 11 mei 2017

Kenmerk: 17ini01494

Onderwerp: Raadsinformatiememo Primair Onderwijs

Inleiding

Op 25 april 2017 heeft het college gesproken over de toekomstige demografische ontwikkelingen en de invloed daarvan in het primair onderwijs in onze hele gemeente. In voorliggende raadsinformatiememo wordt u van dezelfde informatie voorzien.

Aan de hand van:

- 1) demografische ontwikkelingen (leerlingenprognoses) en
- 2) leegstand in de schoolgebouwen

wordt inzicht verschaft in de huidige stand van zaken en de mogelijk te verwachten ontwikkelingen op de korte en middellange termijn.

Vergelijkbare documenten zijn in het verleden ook opgesteld; in 2010 (09int00899) en 2013 (13int00311). De hoofdlijnen daaruit zijn verwoord in 3) eerder vastgesteld beleid. Beiden zijn bijgevoegd als bijlage bij deze raadsinformatiememo. In 4) belangrijkste aandachtspunten benoemen we de 3 meest urgente vraagstukken.

1) Demografische veranderingen

De Achterhoek heeft te maken met krimp. We hebben als regio inmiddels de 'Krimpstatus' gekregen. Voor de gemeente Oude IJsselstreek geldt dat het aantal inwoners licht zal dalen, maar we zien vooral een verandering in de leeftijdsopbouw van onze inwoners. Het aantal kinderen in de basisschoolleeftijd zal de komende jaren met meer dan 25% afnemen.

De daling van het aantal kinderen heeft stevige impact op de basisscholen. Er zullen minder groepen in het basisonderwijs zijn, met leegstand of sluiting van scholen en/of schoolgebouwen tot gevolg. Gebaseerd op deze leerlingendaling zullen schoolbesturen ook te maken krijgen met dalende lumpsum inkomsten voor de organisatie. Dit kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van onderwijs, omdat relatief gezien meer gelden besteed worden aan beheer in plaats van aan onderwijs. Elke organisatie gaat daar op zijn eigen wijze mee om.

Leerlingenprognoses van MOOZ, 1-6-2016

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
03LK-00 Basissch De Dobbelsteen	188	182	178	174	171	165	163	160	160	158	159	159	159	161	162	162
03QA-00 De Plakkenberg	341	327	316	307	301	291	287	284	283	281	281	282	282	286	287	288
04WR-00 Bontebrugschool	99	95	90	87	86	83	82	81	80	80	80	80	80	81	82	82
04XS-00 Basissch De Borckeshof	96	93	90	87	85	82	81	80	79	79	79	79	79	80	80	80
04XW-00 Basisschool De Klimpaal	143	137	133	130	128	123	122	120	120	119	119	119	119	121	121	122
04YG-00 Basisschool Pius X	61	59	57	55	55	53	52	51	51	51	51	51	51	52	52	52
05UK-00 Chr Nat Sch Knienbult	61	59	56	54	53	51	51	50	50	50	50	50	50	50	50	50
06HE-00 RK Mariaschool	262	253	244	238	234	226	222	220	218	217	217	218	218	221	222	222
06RX-00 Sint Martinusschool	99	96	93	90	88	86	84	83	83	82	82	83	83	84	84	84
06UI-00 Basisschool De Hoeksteen	103	100	97	95	93	90	89	88	88	87	87	87	87	89	89	89
07BS-00 Basisschool H Walburgis	46	45	43	42	41	40	39	39	38	38	38	38	38	39	39	39
07PM-00 Basisschool Christoffel	264	254	246	241	236	228	225	223	221	220	220	220	221	224	224	225
07SZ-00 Dynamiek	349	336	323	314	308	299	294	292	290	288	287	289	289	293	294	295
08KS-00 Basisschool St Antonius	150	146	142	139	136	132	130	128	128	127	127	127	127	129	129	130
08WG-00 Meeanderschool	219	211	204	198	195	188	185	183	183	181	181	182	182	185	185	186
08WG-01 Maranathaschool	79	76	74	72	70	69	67	67	66	66	66	66	66	67	67	67
12IL-00 Obs de Drie Linden	60	58	56	54	54	52	51	50	50	50	50	50	50	51	51	51
13JK-00 Openbare Basisschool op Koers	320	309	299	292	286	277	273	270	269	267	267	268	268	272	273	273
13JK-01 Obs Wethouder Berkhoff	50	49	47	46	45	43	43	42	42	42	42	42	42	43	43	43
13ON-00 Obs Leemwoortschool	43	42	41	41	40	39	38	38	37	37	37	37	37	38	38	38
18FM-00 OBS De Woelwaters	218	208	200	194	190	184	181	180	179	177	177	178	178	181	181	182

De nieuwe leerlingenprognoses blijven nog iets verder achter bij de eerder gepresenteerde leerlingenprognoses. In een specifieke situatie kunnen prognoses uiteraard afwijken van de werkelijke situatie.

Voor de kleine(re) scholen verandert er niet zo veel, maar met name de grote(re) scholen leveren nog sterker in op het leerlingenaantal. Op basis van gemiddelde schoolgrootte dient de vraag zich aan of scholen zullen moeten fuseren/sluiten.

In 2016 zijn de opheffingsnormen in het primair onderwijs opnieuw vastgesteld. In Oude IJsselstreek ligt die norm op 76 leerlingen per school. In Oude IJsselstreek zitten de Pius X, de Knienbult, Walburgis, Maranatha (Meeander Heelweg), De Drie Linden, Wethouder Berkhoff (De Wegwijzer, Sinderen) en de Leemvoort in de gevarezone.

Scholen die drie jaar of langer onder die norm zitten kunnen op basis van de 'gemiddelde schoolgrootte' worden opgehouden door het schoolbestuur.

Eén en ander is voor schoolbesturen aanleiding geweest om fusie/samenwerking te verkennen. Pro8 is al gefuseerd met SKOB. De Plakkenberg heeft samenwerking gevonden binnen het 'netwerk PON' via een coöperatie. Reflexis en LIMA hebben een samenwerking gerealiseerd in PARAAT Scholen Groep.

Doel van bovenstaande inspanningen is om meer slagkracht te creëren om de ontwikkelingen in de regio het hoofd te kunnen bieden.

2) Duiding ontwikkelingen per kern/ per school

Kern	Stichting	School/ Oppervlakte	Leegstand 2017 (3039 M2, 12%)	Leegstand 2025 (5937 M2, 24%) Gebaseerd op II-prognose Mooz 2015
Breedenbroek	Essentius	De Borckeshof 895 M2	252 M2 28%	318 M2 36%
Etten	Essentius	De Klimpaal 1195 M2	351 M2 29%	412 M2 34%
Gendringen	Accent	De Hoeksteen 852 M2	134 M2 16%	199 M2 23%
Gendringen	Essentius	Christoffelschool 1759 M2	246 M2 14%	432 M2 25%
Heelweg	Accent	Meeander 486 M2	79 M2 16%	139 M2 29%
Megchelen	Essentius	St. Martinus 780 M2	87 M2 11%	178 M2 23%
Netterden	Essentius	De Walburgis 458 M2	42 M2 9%	77 M2 17%
Silvolde	KSB Silvolde	De Plakkenberg 2643 M2	793 M2 30%	1090 M2 41%
Silvolde	Paraat	De Drie Linden 746 M2	274 M2 37%	300 M2 40%
Sinderen	Paraat	De Wegwijzer 463 M2	27 M2 6%	57 M2 12%
Terborg	Pro8	Dynamiek 2154 M2	199 M2 9%	581 M2 27%
Uift	Essentius	Mariaschool 1870 M2	327 M2 17%	599 M2 32%
Uift	Paraat	De Woelwaters 1280 M2	24 M2 2%	225 M2 18%
Uift	Essentius	Oersprong 1712 M2	-138 M2 -8%	18 M2 1%
Uift	Accent	Bonteburgschool 966 M2	283 M2 29%	399 M2 41%
Varsselder	Essentius	PiusX 575 M2	88 M2 15%	129 M2 22%

Varsseveld	Paraat	Op Koers 2091 M2	367 M2 18%	568 M2 27%
Varsseveld	Accent	De Meeander 1163 M2	-149 M2 -13%	93 M2 8%
Westendorp	Accent	De Knienenbult 481 M2	-111 M2 -23%	50 M2 10%
Westendorp	Paraat	De Leemvoort 492 M2	136 M2 28%	76 M2 15%

Deels wordt leegstand heringevuld door schoolbesturen of individuele scholen. Het gaat in bovenstaande tabel om normatieve leegstand. Delen van die leegstand zijn heringevuld.

De scholen in Oude IJsselstreek zijn deels gedateerd. Deze zijn ook deels niet ingericht voor toekomstbestendig onderwijs.

In algemene zin is het verstandig om via het LEA-overleg (Lokale Educatieve Agenda) bespreekbaar te maken om de scholen in onze gemeente te schouwen. Om de staat van onderhoud in beeld te brengen, maar ook om een oordeel te kunnen geven op de mogelijkheden van het geven van hedendaags onderwijs in de beschikbare gebouwen. Dat helpt bij gesprekken tussen gemeente en schoolbesturen over de toekomst, en bijbehorende verantwoordelijkheden.

In het verlengde daarvan is het goed om te constateren dat op een aantal plekken in onze gemeente een brede school/ integraal kindcentrum is gerealiseerd, waar kinderen van 0 – 12 jaar terecht kunnen. Op basis van demografische ontwikkelingen en spreiding is het onhaalbaar om vergelijkbare voorzieningen te creëren in alle kernen. Deze brede maatschappelijke voorzieningen zijn op basis van draagvlak en draagkracht toch voorbehouden aan de grote(re) kernen in onze gemeente. Indien binnen overbrugbare afstand een dergelijke voorziening beschikbaar is voor ouders die daar bewust voor willen kiezen, zal Oude IJsselstreek geen vergelijkbare voorzieningen creëren, die leiden tot mogelijke concurrentie.

3) Eerder vastgesteld beleid

Hetgeen nu speelt is een logisch vervolg op de documenten die in 2010 en 2013 zijn opgesteld. Het Integraal Huisvestingsplan van 2010, vastgesteld door de Raad, geeft voor de middellange termijn inzicht in welke plannen er op de rol staan, en hoe de scholen beïnvloed worden door de demografische ontwikkelingen.

In 2013 is een herijking op het Integraal Huisvesting Plan (IHP) opgesteld, in overleg met de LEA. Deze is door het college vastgesteld.

2010

Dynamiek was in aanbouw. De plannen voor de Oersprong en de Meeander waren vrijwel gereed. Als eerstvolgende aandachtspunt voor een investering was Gendringen benoemd.

Daarnaast werd voor Etten en Uift als actie benoemd, de herbestemming van de daar aanwezige noodlokalen. Voor Silvolde en Westendorp werd gedacht aan toegroeien naar 1 gebouw.

In Bontebrug had een sanering van vierkante meters plaatsgevonden

2013

De genoemde nieuwbouw projecten waren in de afrondende fase.

In Gendringen moet 1 school komen. In Silvolde en Westendorp van twee schoollocaties toegroeien naar 1 gebouw. In Breedenboek wordt nadrukkelijk naar Dinxperlo gekeken, sluiting op termijn mogelijk. Voor Etten wordt wellicht gedacht aan een brede maatschappelijke voorziening. Voor Uift Zuid en Varsselder moet een lange termijn visie komen. En het Almende College speelt volop in de voorbereiding.

4) Belangrijkste aandachtspunten

Voor nu zijn dat Gendringen, Silvolde en Westendorp.

In Gendringen is de toekomst van het onderwijs al enige jaren onderwerp van gesprek. In eerste instantie heeft dit niet geleid tot een gezamenlijk beeld van de toekomst. Op dit moment hebben de beide schoolbesturen afzonderlijk een aanvraag ingediend, die vrijwel gelijk is. Toekomstbestendig onderwijs op één locatie voor onderwijs in Gendringen. Dit zal in eerste instantie met twee scholen zijn. Hiervoor is een bedrag benoemd in de Voorjaarsnota voor 2018.

In Silvolde ontstaat langzamerhand een fors overschot aan m2. De Drie Linden en de Plakkenberg kunnen inmiddels vrij eenvoudig samen onderdak vinden op de locatie Plakkenberg. De schoolbesturen zijn in gesprek over welke vorm van samenwerking dat zou kunnen zijn. Het samenkomen van de scholen op één locatie zou aanleiding moeten zijn om het gebouw Plakkenberg een impuls te geven. Ook met financiële ondersteuning van de gemeente.

In Westendorp is de kans zeer aanwezig dat de Leemvoortschool verdwijnt. De leerlingaantallen lopen daar snel achteruit. Welke invloed dat heeft op de andere school in Westendorp, de Knienenbult, is nog niet zeker, mogelijk krijgen zij leerlingen erbij, mogelijk niet. De Knienenbult kampt inmiddels met een zeker ruimtetekort. Dat leidt dan dus mogelijk tot een aanvullende huisvestingsbehoefte. Mogelijk is sloop van de Leemvoortschool aan de orde.